VOŽNJA ŽENE U AUTU S OSOBOM KOJA JOJ NIJE MAHREM

PITANJE: Da li je ženi dozvoljeno voziti se u autu s osobom koja joj nije mahrem?

ODGOVOR: U slučaju da je žena sama, nije joj dozvoljeno sjesti u auto s osobom koja joj nije mahrem, zbog toga što se ona na taj način osamljuje s njim. U vjerodostojnom hadisu se prenosi da je Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, rekao: *"Neka se čovjek ne osamljuje sa ženom bez prisustva njenog mahrema."*[1] *"Nijedan se čovjek neće osamiti sa ženom, a da šejtan neće biti sa njima."* [2]
Ako s njima ima još jedan muškarac ili više njih, ili još jedna žena ili više, nema smetnje da se voze zajedno, jer je u tom slučaju otklonjeno osamljivanje. Međutim, moraju se ispuniti dva uslova:
Prvi: da se ne radi o sumnjivim osobama (da takva vožnja bude daleko od bilo kakve sumnje)
Drugi: da se ne radi o putovanju. U slučaju putovanja, žena mora biti sa mahremom (bilo koja osoba s kojom ne može stupiti u brak: otac, amidža, djed, brat, daidža, svekar, zet). Dokaz za to su riječi Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem : *"Neka žena ne putuje bez mahrema."*[3]
Nema razlike između putovanja kopnom, morem ili zrakom.[4]

ŠEJH IBN BAZ

PUNOLJETNOST MAHREMA

PITANJE: Da li mahrem mora biti punoljetan?

ODGOVOR: Islamski učenjaci smatraju da su uslovi za mahrema punoljetstvo i razum. Punoljetstvo se ostvaruje dostizanjem petnaest godina, bilo sa prvim poluciranjem u snu ili s izrastanjem dlaka oko polnog organa. Kada se dogodi neka od ovih stvari mladiću, dozvoljeno mu je biti mahrem majci, sestri, itd.[5]

ŠEJH IBN USEJMIN

POKRIVANJE LICA ŽENE

PITANJE: Možete li kazati nešto više o pokrivanju lica kod žene i dokazima za to?

ODGOVOR: Početkom islama ženi nije bilo propisano pokrivanje lica i šaka, tako da su žene izlazile pred muškarce otkrivenih lica i ruku. Poslije toga Allah, dželle šanuhu, je propisao pokrivanje lica sa ciljem zaštite žene, njenog čuvanja od pogleda muškaraca i sprječavanja bilo kakvog vida smutnje i zanesenosti ženama. To se dogodilo objavom ajeta o hidžabu: ***"Kada od njih nešto tražite, tražite iza zastora."***[6]
Ovaj ajet, iako je objavljen povodom Poslanikovih, sallallahu 'alejhi ve sellem, žena, obuhvata i ostale žene zbog zajedničkog i općeg razloga i značenja.
Allah, subhanehu ve te'ala, u istoj suri kaže: ***"I u kućama svojim boravite i ljepotu svoju, kao u davno pagansko doba, ne pokazujte i obavljajte namaz, dajite zekat i pokoravajte se Allahu i Poslaniku!"***[7]

---

[1] Buharija, poglavlje: "Brak", 5233. i Muslim, poglavlje: "Hadždž", 1341.
[2] Tirmizi, poglavlje: "Smutnja", 2165. i Ahmed, 1/18. – 26.
[3] Buharija, poglavlje: "Džihad", 2006. i Muslim, poglvlje: "Hadždž", 1341.
[4] Šejh Ibn Baz, Kitabud – de'weti, str. 99
[5] Šejh Ibn Usejmin, Kitabud – de'weti, 5, 2/122. – 123.
[6] Prijevod značenja Kur'ana, El – Ahzab, 53.
[7] Ibid, 33.

Ovaj ajet obuhvata žene Poslanika, sallallahu ‘alejhi ve sellem, kao i druge žene konsenzusom svih učenjaka. Takav je slučaj sa još jednim ajetom u suri El - Ahzab u kojoj Uzvišeni Allah kaže: ***"O Vjerovjesniče, reci ženama i kćerima svojim i ženama vjernika neka spuste svoje ogrtače niza se. Tako će se lakše prepoznati i neće napastvovane biti. A Allah mnogo prašta i Milostiv je.’***[8]
Allah, dželle šanuhu, je povodom hidžaba objavio još dva ajeta u suri En - Nur, gdje se kaže: ***"Reci vjernicama neka obore poglede svoje i neka vode brigu o stidnim mjestima svojim; to im je bolje, jer Allah, uistinu, zna ono što oni rade." "A reci vjernicama neka obore poglede svoje i neka vode brigu o stidnim mjestima svojim; i neka ne dozvole da se od ukrasa njihovih vidi išta, osim onoga što je ionako spoljašnje, i neka vela svoja spuste na grudi svoje; neka ukrase svoje ne pokazuju drugima, to mogu samo muževima svojim, ili očevima svojim, ili očevima muževa svojih, ili sinovima svojim, ili sinovima muževa svojih, ili braći svojoj, ili sinovima braće svoje, ili sinovima sestara svojih, ili prijateljicama svojim, ili robinjama svojim, ili muškarcima kojima nisu potrebne žene, ili djeci koja još ne znaju koja su stidna mjesta žena; i neka ne udaraju nogama svojim da bi se čuo zveket nakita njihova koji pokrivaju. I svi se Allahu pokajte, o vjernici, da biste postigli ono što želite."***[9]
Riječ “el-bu’uletu” znači “muževi”, a riječ “ez-zinetu” znači “ljepota” i ono što može izazvati strast. Ono što najviše može izazvati i pobuditi strast je lice. Kada Allah, dželle šanuhu, kaže: ***“Osim onoga što je ionako spoljašnje”***- misli se na odjeću prema ispravnijem mišljenju islamskih učenjaka, što je bio stav uvaženog ashaba, ‘Abdullaha b. Mes’uda, radijallahu anhu.
Allah, dželle šanuhu, kaže: ***“Starijim ženama koje se ne nadaju udaji, nije grijeh da odlože ogrtače svoje, s tim da ne pokazuju ukrase svoje, a da budu čestite bolje im je. Allah sve čuje i zna.”***[10]
Kako iz ovog ajeta zaključiti da je pokrivanje lica obaveza?
Allah, subhanehu ve te’ala, je oprostio starijim ženama koje se ne nadaju braku odlaganje ogrtača i otkrivanje lice, s tim da im je zabranio da pokazuju svoje ukrase. To nas upućuje na zaključak da su mlade žene obavezne pokriti lica i griješne su ako tako ne učine. Također, starije dotjerane žene obavezne su pokriti lica, jer mogu izazvati smutnju i strast. Na kraju ajeta, Allah, dželle šanuhu, savjetuje starije žene da im je bolje da budu kreposne (čestite), jer će tako biti dalje od smutnje. Prenosi se od Aiše i njene sestre Esme, radijallahu anhuma, predaja koja upućuje na obaveznost pokrivanja lica pred osobama koje nisu mahremi ženama, pa makar bile u ihramima za vrijeme hadždžskih obreda. Prenose se u Sahihajnu (Buharije i Muslima) Aišine, radijallahu anha, riječi iz kojih se može razumjeti da je otkrivanje lica bilo dozvoljeno u početku islama, a zatim je derogirano ajetom o hidžabu. [11]

ŠEJH IBN BAZ

RUKOVANJE SA ŽENOM STRANKINJOM

PITANJE: Kakav je stav islama o rukovanju sa ženom strankinjom (ženom koja čovjeku nije bliži rod i s kojom može stupiti u brak?

ODGOVOR: Muškarcu nije dozvoljeno rukovanje sa ženama kojima on nije mahrem, bez obzira da li se radilo o mladiću ili starijoj osobi i bez obzira da li žena bila mlađa ili starija. Razlog zabrane je iskušenje (fitna) u koju mogu oboje zapasti. Poslanik, sallallahu ‘alejhi ve sellem, je rekao: *"Ne rukujem se sa ženama."*[12] Prenosi se od Aiše, radijallahu anha, da je

---

[8] Ibid, 59.
[9] Prijevod značenja Kur’ana, En – Nur, 30. – 31.
[10] Ibid, 60.
[11] Šejh Ibn Baz, Medžmu ‘ul – fetava, 3/354.
[12] Nesai, poglavlje: “Prisega”, 7/149; Ibn Madže, poglavlje: “Džihad”, 2874. i Ahmed 6/357.

rekla : « *Tako mi Alaha, Poslanikova ruka nikada nije dotakla žensku ruku (žene strankinje). Kada je od njih uzimao zavjet (prisegu), činio je to riječima.* » Ovi dokazi su općeg karaktera i ne izdvajaju starijeg čovjeka ili ženu.[13]

ŠEJH IBN BAZ

KUPOVANJE MODNIH ČASOPISA

PITANJE: Da li je ženama dozvoljeno kupovati modne časopise kao što je 'Burda', kako bi se okoristile njima i iz njh uzele nove modele odjeće ? Nakon što se okoriste da li ih je dozvoljeno držati u kući, imajući u vidu da su one ispunjene slikama otkrivenih i razgolićenih žena?

ODGOVOR: Nema sumnje da je kupovanje časopisa ispunjenih slikama zabranjeno, jer je držanje slika zabranjeno na osnovu riječi Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem: *"Meleki ne ulaze u kuću u kojoj se nalaze pas i slika."*[14] Kada je Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, vidio sliku na Aišinom, radijallahu anha, dušeku zastao je i nije htio ući. Aiša, radijallahu anha, je prepoznala negodovanje na njegovom licu. Ne može se reći da je odjeća koja se nudi u tim časopisima dozvoljena, jer ima providne i tijesne odjeće, a ima i odjeće koja je specifična nevjernicama. Znamo da je oponašanje nevjernika zabranjeno. Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, kaže: *"Ko oponaša jedan narod, on je od njega."*[15] Savjetujem braću muslimane uopćeno, a sestre muslimanke posebno, da izbjegavaju takvu odjeću kako ne bi upali u oponašanje nevjernika i da ne oblače odjeću koja otkriva stidna mjesta, kako ne bi odstupili od Šerijata i krenuli putem oponašanja nevjernika.[16]

ŠEJH IBN USEJMIN

DA LI JE ŽENI DOZVOLJENO VOZITI AUTO

PITANJE: Da li je ženi dozvoljeno voziti auto?

ODGOVOR: Odgovor na ovo pitanje proizilazi iz dva pravila koja su poznata kod islamskih učenjaka:
1. Ono što vodi u haram i samo je haram.
2. Odbijanje štete koja je na istom stepenu ili manjem nje, preče je od postizanja koristi.
Dokaz za prvo pravilo su rječi Allaha, subhanehu ve te'ala: ***"Nemojte vrijeđati one koje oni prizivaju mimo Allaha da oni ne bi vrijeđali Allaha nepravedno i bez znanja."***[17]
Allah, subhanehu ve te'ala, je zabranio vrijeđanje idolopokloničkih božanstava, iako je u tome korist, jer oni mogu vrijeđati Allaha, subhanehu ve te'ala. Dokaz za drugo pravilo su riječi Allaha, dželle šanuhu: ***"Pitaju te o vinu i kocki. Reci: 'U njima je velika šteta i korist ljudima, ali je šteta veća od koristi.'"***[18] Allah, dželle šanuhu, je zabranio vino i kocku, iako u njima ima koristi, zbog štetnosti koju prouzrokuju. Na osnovu navedenih pravila jasna nam je zabrana vožnje automobila, ženama. Vožnja auta od strane žena nosi sa sobom mnogobrojne štete kao što su:

---

[13] Šejh Ibn Baz, Medželletud – de'weti, 885.
[14] Buharija, poglavlje: "Početak stvaranja", 3226. i Muslim, poglavlje: "Odjeća", 2106.
[15] Ahmed, 2/59. – 92.
[16] Šejh Ibn Usejmin, Es 'iletun muhimmetun edžebe 'alejha Ibn Usejmin, str. 24
[17] Prijevod značenja Kur'ana, El – En'am, 108.
[18] Prijevod značenja Kur'ana, El – Bekare, 219.

a) gubljenje stida; a stid je (dio) imana, kao što se navodi u vjerodostojnom hadisu od Poslanika, sallallahu ‘alejhi ve sellem. Stid je plemenito svojstvo i sastavni dio ženske prirode koja štiti ženu od zapadanja u smutnju. Zbog toga se kao primjer navodi ženski stid - kada sa ljudima želi dočarati stid, kaže se: ‘Stidniji je od djevice u prvoj bračnoj noći. Kada žena izgubi stid, ne pitaj šta će se poslije s njom dogoditi.’
b) mnoštvo bespotrebnih izlazaka iz kuće što je suprotno preporuci Poslanika, sallallahu ‘alejhi ve sellem, prema kojoj je za ženu bolje da boravi u kući, a ima li neko ko bolje od Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, zna u čemu je korist. Naime, zaljubljenici u automobile vide u vožnji veliko uživanje i mogu se vidjeti kako se voze bez ikakve potrebe, samo da bi zadovoljili prohtjeve
c) prouzrokovanje smutnje na mnogim mjestima kao što su semafori, benzinske pumpe, kontrolne tačke, mjesta na kojima dolazi do kontrole zbog kršenja saobraćajnih pravila i u slučaju kvarenja auta na prometnicama, kad je ženi potrebna pomoć. Kako će se ponašati u toj situaciji? Možda u slučaju kvara naiđe na pokvarenog čovjeka, pogotovo u teškim situacijama koje se mogu okarakterisati kao bezizlazne.[19]

ŠEJH IBN USEJMIN

OTKRIVANJE STIDNOG MJESTA PRED DOKTORIMA I OSAMLJIVANJE SA NJIMA

PITANJE: Da li je ženi dozvoljeno otkriti stidno mjesto pred doktorima i osamljivati se s njima?

ODGOVOR: Žena je ‘avret, tj. cijelo njeno tijelo se smatra stidnim mjestom. U svakoj situaciji je izložena pogledu muškaraca, tako da ne treba dozvoliti muškarcima da je otkrivaju i liječe.
Ako ne uspije naći doktoricu, onda nema smetnje da je liječi muškarac. U tom slučaju se radi o nuždi, a poznato je da nužda ima svoja šerijatska ograničenja (tj. ne može je svako određivati i definisati). Fikhski učenjaci je definišu na sljedeći način: "Nužda ima svoje određene mjere, odnosno (granice).” Sprovođenjem ovog pravila zaključujemo da doktor smije od ženskog tijela vidjeti samo onaj dio koji liječi, a žena je obavezna pokriti pred njim ostatak tijela. Iako je cijelo ženino tijelo stidno mjesto, postoji razlika između njenih dijelova. Neki dijelovi njenog tijela su "avretun mugalleze” (strogo stidno mjesto), a neki dijelovi su na manjem stepenu. Treba imati na umu da se bolesti od kojih se žena želi liječiti razlikuju; neke su opasne i nipošto se ne smije odgađati njihovo liječenje, a neke nisu toliko opasne i može se odgoditi njihovo liječenje do dolaska mahrema. Postoji razlika među ženama u godinama; neke su stare i oronule, neke su mlade i lijepe, a neke su između njih … Osamljivanje sa ženom strankinjom u islamu nije dozvoljeno, pa makar se radilo o doktoru koji je treba liječiti prema riječima Poslanika, sallallahu ‘alejhi ve sellem: *“Neće se čovjek osamiti sa ženom (strankinjom), a da šejtan neće biti sa njima.”* [20]
U slučaju liječenja je nužno da sa ženom bude njen muž ili neko od mahrema, a ako je to nemoguće, onda bar neka njena rodica. Ako se ne nađe niko od spomenutih osoba, a bolest bude toliko opasna da se ne može odgoditi njeno liječenje, prisustvovat će medicinska sestra, kako bi se izbjeglo zabranjeno osamljivanje.[21]

ŠEJH MUHAMED B. IBRAHIM

---

[19] Min fetva Ibn Usejmin
[20] Tirmizi, 2165. i Ahmed, 1/18. – 26.
[21] Šejh Muhammed b. Ibrahim, Fetava ve resail

LIJEČENJE KOD DOKTORA, IAKO IMA DOKTORICA

PITANJE: Kakav je stav islama o liječenju žene kod doktora, ako u isto vrijeme postoji doktorica iz te oblasti?

ODGOVOR: Ako se radi o istojspecijalnosti u kojoj su doktor i doktorica na jednakom stepenu vještine i sposobnosti, ženi nije dozvoljeno da ide kod doktora, jer nema potrebe za tim. Međutim, ako doktor bude stručniji i na većem stepenu znanja od doktorice, ženi je dozvoljeno da se liječi kod njega, jer se radi o potrebi, a potreba dozvoljava ovakve i slične stvari.[22]

ŠEJH IBN USEJMIN

STIDNO MJESTO ŽENE PRED ŽENOM

PITANJE: Mnoge žene spominju da je stidno mjesto žene pred ženama od pupka do koljena. Neke se uopće ne ustručavaju obući tijesnu ili otvorenu odjeću …

ODGOVOR: Muslimanka treba biti ispunjena stidom i čestitošću kako bi bila lijep uzor svojim sestrama muslimankama. Ne treba otkrivati pred njima osim ono što su običajile otkrivati žene koje se pridržavaju vjere jedne pred drugima. To je bolje i opreznije. Opuštanje (lahkomislenost) u otkrivanju onih dijelova tijela za čijim otkrivanjem ne postoji nikakva potreba vodi k opuštanju i otkrivanju koje je Šerijat zabranio.[23]

ŠEJH SALIH FEVZAN

KRAĆENJE KOSE

PITANJE: Kakav je stav islama o kraćenju kose?

ODGOVOR: Nije dozvoljeno kratiti kosu na način na koji rade žene nevjernice, a dokaz je hadis koji prenosi Ibn – Omer, radijallahu anhu: *"Onaj ko oponaša jedan narod, on je od tog naroda."*[24] Također nije dozvoljeno kratiti kosu na način kako to rade muškarci, pogotovo do samog korijena ili ušiju, što je u arapskom jeziku poznato kao "lemmetun" (kosa koja je prešla mehki dio ušiju, ali nije stigla do ramena). Nema sumnje da je ženi veći grijeh kratiti kosu do samog korijena, nego do ispod ušiju. Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, je prokleo žene koje oponašaju muškarce i obrnuto. Takav postupak spada veliki grijeh.
Ako ženino skraćivanje kose ne bude nalikovalo kosi muškarca i bude je nemoguće redovno održavati ili je preduga, tada su učenjaci dozvolili kraćenje kose prema potrebi. Za hadis u kojem se navodi da su
Ebu - Seleme i Aišin brat po mlijeku, ušli kod Aiše, radijallahu anha i pitali je o gusulu Allahovog Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem, i o tome da su žene Allahovog Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem, uzimale od kose koliko je količina "vefre" (kose koja obuhvatom prelazi njihovu granicu), islamski učenjaci smatraju da se radilo o nekoj od navedenih potreba.[25]

ŠEJH SALIH FEVZAN

---

[22] Min fetva Ibn Usejmin
[23] Šejh Salih Fevzan, El – munteka min fetvaš – šejh Salih Fevzan, 3/307
[24] Ahmed, 2/59. – 92.
[25] Zinetul – mer'e, str. 97

SREĐIVANJE KOSE

PITANJE: Kakav je stav islama o kraćenju kose na način preuzet iz zapadnjačkih časopisa ili kraćenja (frizura) poznatih pod određenim imenima preuzetih sa Zapada. Ako pretpostavimo da se takve frizure raširе među ženama muslimankama, da li se smatra oponašanjem ili ne. Šta je odrednica u tome?

ODGOVOR: Allah, subhanehu ve te'ala, je stvorio ženi kosu kao ljepotu i ukras i zabranio joj je da je krati (brije ili šiša) osim u nuždi ; šta više, propisao joj je da na hadždžu i umri skrati kosu koliko je veličina jagodica, dok je u isto vrijeme propisao muškarcima brijanje kose. Od žene se zahtijeva da pusti kosu i da je ne krati, osim u nuždi kao što je npr. bolest koja zahtijeva kraćenje kose ili nemogućnost da je redovno održava. Tada joj je dozvoljeno potkratiti kosu, kao što se prenosi da su to radile žene Allahovog Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem, nakon njegove smrti. Ako bi muslimanka potkratila kosu na način kako to rade nevjernice, grješnice, nema sumnje da bi tako počinila zabranjenu stvar, pa makar to bilo rašireno među muslimankama. Sve dok postoji takva osnova, postoji zabrana, a dokaz su riječi Allahovog Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem: *"Onaj ko oponaša jedan narod, on je od tog naroda." "Nije od nas onaj ko oponaša druge."*
Odrednica u svemu ovome je ono što je od specifičnosti (karaktertističnih obilježja) nevjernika. Nije nam dozvoljeno povoditi se u tome za njima, jer namjerno oponašanje upućuje na ljubav prema njima.
Allah, dželle šanuhu, kaže: ***"Onaj od vas ko bude prijateljevao s njima on je od njih, a Allah neće uputiti narod nasilnički."***[26] Prijateljevanje s njima je i ljubav prema njima, a od manifestacija te ljubavi je i njihovo oponašanje.[27]

ŠEJH SALIH FEVZAN

ZAPOŠLJAVANJE ŽENE

PITANJE: Kakav je stav islama o zapošljavanju žene? Ako je dozvoljeno, gdje žena može raditi?

ODGOVOR: Nema razilaženja oko toga da je ženi dozvoljeno raditi. Međutim, učenjaci se razilaze oko polja rada na kojima žena može djelovati. Smatramo da žena treba raditi, prije svega u kući i to one poslove koji su specifični ženama kao što su: odgoj djece, kuhanje, čišćenje, pranje odjeće, te sve ostale vrste poslova koji joj odgovaraju u islamskoj porodici.
Nema smetnje da radi na polju obrazovanja, kupoprodaje, tekstilne industrije, tkanja, krojenja i sl., ako rad na spomenutim poljima na bude vodio nečemu što je šerijatski zabranjeno; kao što je miješanje sa strancima (osobe koje joj nisu bliži rod) na način koji može prouzrokovati smutnju ili neispunjavanje njenih obaveza prema porodici, ne ostavljajući nekoga ko bi tu obavezu mogao ispuniti.[28]

STALNA KOMISIJA ZA ŠERIJATSKA PITANJA (FETVE)

---

[26] Prijevod značenja Kur'ana, El – Ma'ide, 51.
[27] Šejh Salih Fevzan, El – munteka min fetvaš – šejh Salih Fevzan, 3/317
[28] Medželetul – buhusil – islamijje, 1/103